

Авторський колектив:

*В. Л. Богуславська, С. В. Котенко, Л. І. Лісанова, І. В. Мендусь, О. М. Мигуш, Л. В. Нечта,
С. В. Сигида, Т. А. Степаненко, А. М. Стуженко, А. Е. Чернець, Н. М. Чмирненко, В. В. Шаповал*

Рецензенти:

В. Б. Руденко, завідувач методичного кабінету відділу освіти управління освіти, молоді і спорту
Смілянської міської ради Черкаської області;
О. В. Коломієць, заступник директора з навчально-виховної роботи
Смілянської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 2
Смілянської міської ради Черкаської області

У74 Усі тематичні контрольні роботи. 4-й клас / авт.-упоряд.
С. В. Сигида. — Х. : Вид. група «Основа», 2017. — 128,
[1] с. — (Серія «Початкова школа. Контроль знань»).

ISBN 978-617-00-3226-3.

Посібник містить зразки орієнтовних тематичних контрольних робіт різних типів для учнів 4-го класу з математики, української мови, літературного читання, природознавства.

Завдання контрольних робіт дібрані відповідно до оновленої навчальної програми (у редакції 2016 р.), Орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 1–4-х класів (Наказ МОН від 19.08.2016 № 1009) та складені на засадах компетентнісного (діяльнісного) підходу. Особливу увагу приділено змістовності, емоційній насиченості завдань, їхньому зв'язку із життєвим досвідом школярів.

Матеріали збірника допоможуть педагогам цілеспрямовано розвивати логічне мислення, мовлення, формувати ключові та предметні компетентності молодших школярів, виховувати любов до рідної мови, природи України, багатой культури українського народу.

Для вчителів початкової школи, методистів з питань початкової освіти.

УДК 37.016

ЗМІСТ

Вступ. Сутність компетентнісно орієнтованих завдань	4
ТЕМАТИЧНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ	5
Математика	5
Українська мова	22
Літературне читання	44
Природознавство	77
Література та Інтернет-джерела	127
Відомості про авторів	128

ВСТУП

СУТНІСТЬ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ

У сучасних умовах ефективність початкової освіти пов'язується з реалізацією компетентісного підходу. Компетентісні результати навчання визначено у Державному стандарті початкової загальної освіти (2011 р.), вимогах до засвоєння програмового змісту з кожного навчального предмета (2012 р.), Орієнтовних вимогах до оцінювання навчальних досягнень учнів (2016 р.). Нині постає потреба у визначенні резервів підвищення ефективності навчального процесу на засадах компетентісного підходу і розкритті механізмів їх використання у професійній діяльності педагогів (Лист МОН України від 17.08.2016 №1/9-437).

Компетентісний підхід у навчанні молодших школярів передбачає формування у них готовності та здатності застосовувати набуті знання, уміння, навички, способи діяльності, власний досвід у різноманітних життєвих ситуаціях. Важливим засобом досягнення цієї мети є використання в навчальному процесі компетентісно орієнтованих завдань.

Компетентісно орієнтовані завдання — це спеціально створена дидактична конструкція, що використовується з метою формування або перевірки предметних і ключових компетентностей учнів.

Особливість таких завдань полягає в тому, що вони спрямовані не на відтворення інформації, а на організацію самостійної пошукової діяльності школярів з метою розв'язання певних життєвих проблем.

Характерні ознаки компетентісно орієнтованих завдань:

- моделюють певну життєву ситуацію;
- базуються на актуальній для учнів темі;
- викликають інтерес школярів;
- мають специфічну структуру;
- передбачають практичне застосування засвоєних знань, умінь і навичок;
- потребують нестандартних підходів до навчання.

Функції компетентісно орієнтованих завдань:

- *мотиваційна* (використання актуальної для учня життєвої ситуації забезпечує мотивацію застосування засвоєних знань і вмінь);
- *психологічна* (такі завдання створюють психологічно комфортні умови для організації та реалізації навчальної діяльності);
- *розвивальна* (у процесі виконання завдань активізується пізнавальна діяльність учнів, зокрема такі мисленнєві операції, як аналіз, синтез, порівняння, встановлення причинно-наслідкових зв'язків тощо);
- *організаційна* (активізуються навчально-організаційні вміння та навички);
- *формувальна* (засвоюються способи дій, формуються предметні та ключові компетентності);
- *контрольно-діагностувальна* (застосування таких завдань дає змогу з'ясувати рівень сформованості компетентностей);
- *світоглядна* (учень/учениця отримує змогу побачити взаємозв'язки і взаємозалежність між фактами та явищами з різних навчальних предметів і сфер життя, що сприяє формуванню цілісної картини світу);
- *соціально-адаптаційна* (виконання компетентісно орієнтованих завдань допомагає дитині адаптуватися у навколишньому світі).

У початковій школі необхідно сформувати в учнів уміння виконувати завдання такого типу. Тому процес застосування компетентісно орієнтованих завдань слід розпочинати з підготовки дітей до роботи з ними. Така діяльність передбачає аналіз структури завдання та ознайомлення з інструкцією щодо його виконання. Наступним етапом є вправлення учнів у виконання таких завдань. Воно здійснюється у процесі їхнього колективного опрацювання під керівництвом учителя. Після проведеної підготовчої роботи можна пропонувати молодшим школярам такі вправи для самостійного виконання.

Готуючи комбіновану або тестову контрольну роботу з будь-якого предмета, учителям слід пам'ятати про необхідність надання права вибору учнями завдань, що вони виконають у першу чергу. Тому доцільно у тексті контрольних робіт робити запис (або повідомити усно): *«Серед завдань обери те, яке ти хочеш виконати в першу чергу, і запиши в кружечку біля його номера число 1. Визнач порядок виконання наступних завдань і запиши в кружечках відповідні числа: 2, 3, 4, 5... Виконай завдання у визначеному тобою порядку»*.

Залежно від теми, рівня підготовки учнів, контингенту класу вчитель може обирати комбіновану або тестову контрольну роботу з математики, української мови, літературного читання, природознавства.

ТЕМАТИЧНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

МАТЕМАТИКА

Зведений перелік тематичних перевірок робіт, які проводять у 4-му класі з математики

Вид перевірки	I сем.	II сем.
Тематична контрольна робота	4	3
Тематична контрольна робота з перевірки сформованості навичок усних обчислень	—	1
Підсумкова контрольна робота / Державна підсумкова атестація	—	1
Загальна кількість перевірок за семестр	4	5

Вимоги до формування змісту і оцінювання комбінованої контрольної роботи для 4-го класу

№ з/п	Види завдань	Кількість завдань	Кількість балів за кожне правильно виконане завдання	Максимальна кількість балів
1	Задача	1	3 бали*	3 бали
2	Завдання на перевірку обчислювальних умінь і навичок	3	1 бал	3 бали
3	Завдання, пов'язані величинами	1	1 бал	1 бали
4	Завдання на розв'язання рівнянь, буквених виразів	1	1 бал	1 бали
5	Геометричний матеріал	1	2 бали**	2 бали
6	Творче завдання або завдання з логічним навантаженням	1	2 бали	2 бали
Разом		8	—	12 балів

* Якщо хід розв'язування задачі неправильний, учень не отримує жодного бала за цей вид роботи; якщо неправильним є вибір останньої дії — 2 бали, якщо неправильним є вибір однієї (другої або третьої) та/чи є помилка в обчисленні — 1 бал; за помилки в обчисленнях при дотриманні ходу розв'язання задачі знімається 1 бал;

** якщо завдання виконано частково, воно оцінюється 1 балом.

З-поміж завдань обери те, яке ти хочеш виконати в першу чергу, і запиши у клітинці біля його номера число 1. Так само визнач порядок виконання наступних завдань і запиши у клітинках відповідні числа: 2, 3, 4. Виконай завдання у визначеному тобою порядку.

1. Розв'яжи задачу окремими діями з повним поясненням.

Фермер зібрав 705 кг груш. 480 кг груш він продав, а решту — поклав на зберігання у ящики, по 9 кг у кожний. Скільки ящиків використав фермер?

2. Обчисли значення виразів.

$541 - 218 + 365$
 $207 \cdot 3$
 $492 : 4$

3. Порівняй величини.

6 м 3 см 360 см

4. Розв'яжи рівняння.

$x : 9 = 23$

5. Накресли відрізок MK завдовжки 78 мм. Постав на ньому точку D , щоб довжина відрізка

MD дорівнювала $\frac{1}{3}$ відрізка MK .

6. Задача.

На першій ділянці господиня виростила 124 кг огірків, що у 2 рази менше, ніж на другій ділянці. На третій ділянці — $\frac{1}{8}$ того, що виростила на другій. Скільки кілограмів огірків виростила господиня на третій ділянці?

Розв'яжи задачу, склавши вираз.

З-поміж завдань обери те, яке ти хочеш виконати в першу чергу, і запиши у клітинці біля його номера число 1. Так само визнач порядок виконання наступних завдань і запиши у клітинках відповідні числа: 2, 3, 4. Виконай завдання у визначеному тобою порядку.

1. Розв'яжи задачу окремими діями з повним поясненням.

Лісникам потрібно посадити 407 саджанців. Вони посадили 6 рядів, по 23 саджанці в кожному. Скільки саджанців залишилося посадити лісникам?

2. Обчисли значення виразів.

$249 + 465 - 308$
 $236 \cdot 4$
 $378 : 3$

3. Порівняй величини.

8 дм 5 см 58 см

4. Розв'яжи рівняння.

$x : 6 = 38$

5. Накреси відрізок CD завдовжки 84 мм. Постав на ньому точку A , щоб довжина відрізка

CA дорівнювала $\frac{1}{4}$ відрізка CD .

6. Задача.

У магазині було 455 пакетів манки, що у 7 разів більше, ніж рису. Пшоно становило $\frac{1}{5}$ кількості рису. Скільки пакетів пшоно було у магазині?

Розв'яжи задачу, склавши вираз.

З-поміж завдань обери те, яке ти хочеш виконати в першу чергу, і запиши у клітинці біля його номера число 1. Так само визнач порядок виконання наступних завдань і запиши у клітинках відповідні числа: 2, 3, 4. Виконай завдання у визначеному тобою порядку.

1. Розв'яжи задачу окремими діями з повним поясненням.

За три дні на фабриці виготовили 21 430 м тканини. Першого дня виготовили 8740 м, другого дня — на 2650 м менше, а третього дня — решту тканини. Скільки метрів тканини виготовили на фабриці за третій день?

2. Обчисли значення виразів.

$602\,184 - 285\,746$
 $483\,227 + 43\,606$
 $540\,127 - (37\,731 + 6573)$

3. Визнач результат дії.

$43\text{ м } 07\text{ см} - 9\text{ м } 69\text{ см}$

4. Розв'яжи рівняння.

$x + 34\,013 = 653\,354$

5. Накресли квадрат, периметр якого дорівнює 16 см.

6. Задача.

У двох цистернах була однакова кількість води. Коли з першої цистерни взяли половину всієї води, а з другої — 130 л, то в обох цистернах води залишилося порівну. Скільки води було в обох цистернах разом?

З-поміж завдань обери те, яке ти хочеш виконати в першу чергу, і запиши у клітинці біля його номера число 1. Так само визнач порядок виконання наступних завдань і запиши у клітинках відповідні числа: 2, 3, 4. Виконай завдання у визначеному тобою порядку.

 1. Розв'яжи задачу окремими діями з повним поясненням.

Господарство на молокозавод здало 5784 л молока. За перший день здали 2492 л, за другий — на 893 л менше, ніж за перший день, а за третій день — решту. Скільки літрів молока здало господарство за третій день?

2. Обчисли значення виразів.

$650\,138 - 247\,459$
 $34\,760 + 285\,704$
 $370\,395 - (62\,330 + 12\,720)$

3. Визнач результат дії.

$37\text{ т } 358\text{ кг} + 8\text{ т } 690\text{ кг}$

4. Розв'яжи рівняння.

$x - 10\,434 = 248\,725$

5. Накресли квадрат, периметр якого 12 см.

6. Задача.

У двох баках була однакова кількість води. Коли з першого бака взяли половину всієї води, а з другого — 180 л, то в обох баках води залишилося порівну. Скільки води було в обох баках разом?